

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Факультет історії та філософії

Кафедра культурології

Силабус курсу

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Обсяг	3 кредити, 90 годин
Семестр, рік навчання	1-ий семестр, перший рік навчання
Дні, час, місце	
Викладач (-і)	Лопуга Ореста Іванівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології
Контактний телефон	+380505843170
E-mail	lorugaoi@ukr.net
Робоче місце	Вул. Новосельського, 64, кафедра культурології
Консультації	

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами здійснюватиметься у будь-який зручний спосіб, у залежності від форми організації роботи університету – за допомогою електронної пошти, телефону та очних зустрічей на кафедрі культурологія.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Історія української культури – навчальна дисципліна в системі гуманітарної освіти студентів, яка формує ідентичність і національну самоповагу. Курс сприяє формуванню ґрунтовних знань про культурні процеси української культури від первісного суспільства до сьогодення. У результаті засвоєння дисципліни культура постає як універсальне явище у всьому її різноманітті й просторо-часовому розвитку. Одним з головних аспектів курсу є філософсько-культурологічна складова, яка обумовлює використання універсальних принципів, законів і категорій пізнання. Українська культура розглядається не тільки як національна культура, а й як частина культури

загальнолюдської, як культура, котра здатна до повноцінного діалогу з іншими культурами. В результаті освоєння курсу студенти зможуть краще орієнтуватися в духовних пошуках, в організації своєї життєдіяльності, соціокультурних і духовних потребах сучасності.

Під час вивчення даної дисципліни студенти отримують знання зокрема щодо основних етапів розвитку культурологічного знання; ключових типів культурологічних когнітивних парадигм; студенти побачать, що кожна культурно-історична епоха породжує своїх видатних діячів культури і свої шедеври світового значення, ознайомляться з основними культурологічними категоріями; розглянемо сутність суперечностей, що існують на сучасному етапі науково-технічного розвитку, і кризи існування людини у природі внаслідок порушення рівноваги в ній, важливість вирішення сучасних глобальних проблем. Курс також допомагає в орієнтації в сучасному просторі культури, розуміння основ культурної дипломатії та аналіз культури як системи культурних феноменів.

Пререквізити і пост реквізити курсу:

Пререквізити – обов'язковий курс «Історія української культури», згідно освітньої програми спеціальності «Політологія», читається у першому семестрі для бакалаврів денної та заочної форми навчання. Зміст програми дисципліни передбачає оволодіння студентами знаннями з базових гуманітарних курсів, передусім «Філософії», «Історії України», «Політології» та інших.

Постреквізити – пропонована дисципліна є однією з базових у циклі професійної підготовки бакалаврів усіх спеціальностей.

Мета курсу.

Мета викладання нормативного курсу є ознайомлення студентів з основними історичними етапами української культури та основними складовими культури – мистецтвом, етнографією та матеріальною культурою, науковими знаннями, що дозволяють їм визначити, класифікувати тенденції розвитку української культури, вивчити різні аспекти системного зв'язку всіх

складових культури, формування наукового осмислення минулого України як складової частини світової спільноти та підготувати висококваліфікованого й конкурентоздатного фахівця першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 052 «Політологія».

Завдання. Основними завданнями навчальної програми є:

- сформувані у здобувача вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» низку загальних компетентностей, які є достатніми для виконання професійних обов'язків за спеціальністю 052 «Політологія»;
- забезпечити повне досягнення студентами програмних компетентностей та очікуваних результатів навчання за дисципліною «Історія української культури».

Очікувані результати.

Здобувач повинен знати: сутність, структуру, функції, провідні тенденції розвитку української культури, її місце в житті людини і суспільства; світоглядні системи та художні стилі, властиві історико-культурним епохам; творчість провідних діячів української культури; сутність сучасного процесу розвитку української культури; її місце і роль у розмаїтті національних культур;

Здобувач повинен вміти: визначити сутність та функцій культури, головні засади її розвитку; розглянути основні етапи розвитку історії вітчизняної культури; розкрити специфіку української культури, визначити її місце і роль у світовому культурному просторі; визначити особливості та тенденції розвитку сучасної вітчизняної культури; формувати моральні та естетичні потреби та здатність зберігати і охороняти культурні здобутки України.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних (14 год.) занять, організації самостійної роботи студентів (60 год.). Для заочного відділення – лекцій (6 год.), практичних занять (2 год.), організації самостійної роботи студентів (82 год.).

У ході читання спеціального курсу використовуються різноманітні методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишається пояснювально-ілюстративний метод, у межах якого викладач допомагає студентам здобути знання завдяки аудиторній роботі. Основною складовою даного методу є засвоєння теоретичного матеріалу під час прослуховування лекцій, на яких студенти отримують знання, а також демонструють вміння засвоїти матеріал, запропонований викладачем для самостійного опрацювання.

Окрім вищевикладеного методу, використовується метод проблемного викладення. Він допомагає, використовуючи практику активної полеміки на семінарських заняттях, формувати вміння студента критично ставитися до вивченої наукової літератури, заслуханих рефератів і доповідей, лекційного курсу. Викладач, поставивши навчальне завдання, формулює пізнавальну мету, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. У такий спосіб студенти стають співучасниками наукового пошуку. Вивчаючи окремі теми, використовується й дослідницький метод, який передбачає організацію активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань, аналізуючи історичні джерела й пропонуючи самостійні висновки.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і методологія культури. Феномен культури.

Тема 2. Основні зарубіжні та українські концепції культури.

Тема 3. Культура первісного суспільства. Історичні передумови виникнення української культури.

Тема 4. Культура Давньоруської держави та Галицько-Волинського князівства.

Тема 5. Основні віхи української культури XIV-XVI ст. Ренесанс в українській культурі.

Тема 6. Українська культура XVII-XVIII ст. Барокова культура.

Тема 7. Національно-культурне відродження в Україні XIX ст.

Тема 8. Модерн як напрям в мистецтві. Імпресіонізм. Символізм.

Тема 9. Модернізм – культурний феномен ХХ століття.

Тема 10. Постмодернізм як широка культурна течія.

Перелік рекомендованої літератури

1. Історія української культури: навч-метод. комплекс. Видатні діячі української культури. Біогр. Словник (від А до Я) / Упоряд. С.О. Костишева. К.: НТУУ «КПІ», 2013. Вип. І. 204 с.
2. Історія української культури: навч. посіб. / за ред. О. Ю. Павлової. К.: Центр учбової літератури, 2019. 368 с.
3. Історія української культури: підручник / за ред. В. О. Лозового. Харків : Право, 2013. 368 с.
4. Кислюк К.В. Українська культура І чверті ХХІ ст: повороти модернізаційних перетворень. Київ : Кондор-Видавництво, 2018. 196 с.
5. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. К.: ЦУЛ, 2019. 141 с.
6. Oresta Lopusna. Transformation of moral values in modern information space. **PNAP**. Scientific journal of Polonia university. *Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej*. Czestochowa, 2022, 52 (2022) nr. 3. s. 84-90.

ОЦІНЮВАННЯ

Під час реалізації навчальних завдань студенти мають можливість накопичувати бали за рахунок наступних видів роботи: виконання завдань на практичних заняттях (50 балів), захисту рефератів або есе, колажу (20 балів), підсумковий контроль (30 балів).

Критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
10-8	Здобувач зобов'язаний підготувати кожен пункт плану практичного заняття у повному обсязі. Відповідь має бути побудована на основі розуміння причин явища, його перебігу та наслідків. Студенти не повинні обмежуватися стислим просторікуванням, а продемонструвати системні знання з теми семінару. Вони передбачають не стільки констатацію фактів, скільки пояснення їхньої сутності. Якісна підготовка до семінарів передбачає ознайомлення з науковими або/і

	навчальними книгами/брошурами, науковими статтями, лекційним матеріалом, енциклопедіями, довідниками.
7-5	Здобувач освіти дає об'ємну/повну відповідь повне на більшість питань плану заняття, доповнює відповіді інших студентів, демонструє вміння брати участь у дискусії, використовуючи наукові аргументи.
4-2	Здобувач освіти дає відповідь на одне або два питання плану заняття, лише частково доповнює відповіді інших студентів.
1	Здобувач присутній на занятті, але не бере участь у обговоренні питань, пропонованих викладачем згідно заявленої теми.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів, що має бути захищена на практичному занятті або під час спеціально відведених годин консультацій.

Критерії оцінювання

Вид роботи	Кількість балів	Критерії оцінювання результатів виконання завдань для самостійної роботи
Підготовка та захист реферату або есе	20-15	Доповідь має самостійний характер, визначається повнотою викладу матеріалу, наявністю структури тексту, з використанням фахової літератури і джерел, обґрунтованих висновків. Вагомою частиною оцінювання якості самостійної роботи є вміння доповідача дискутувати, використовуючи виважені аргументи. Може супроводжуватися презентацією або ілюстраціями, але ця форма не є обов'язковою.
	14-11	Доповідь виконана самостійно, оформлення відповідає вищезазначеним вимогам, але пропоновані висновки або не точно відповідають темі роботи, або є поверховими, що не дає змоги зрозуміти глибину осягнення доповідачем змісту реферату/есе.
	10-1	Завдання виконано на низькому теоретичному рівні, без пояснення причин явищ, описаних у тексті, та висновків. Використана література або джерела не повною мірою відповідають обраній темі. Здобувач не демонструє розуміння предмету дискусії.
	0	Завдання не виконано.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на залік:

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Здобувач освіти		
Відмінно 90-100	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки.	Виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре 85-89	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни.	Виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому, має стійкі навички виконання завдання.

Самостійна робота студентів.

Самостійна робота студентів зорієнтована на виконання тих видів робіт, які передбачають опанування додатковими знаннями у позааудиторний спосіб згідно визначених викладачем завдань. Вона є складовим елементом університетської освіти та закономірним продовженням аудиторної роботи викладача і студентів. Формою організації самостійної роботи студентів є виконання наступних завдань: підготовка до лекцій та практичних занять, написання рефератів, есе на одну з тем, запропонованих у межах навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Студенти зобов'язані відвідувати академічні заняття, у випадку пропуску пар вони мають самостійно засвоїти пропонований обсяг матеріалу і за домовленістю з викладачем продемонструвати в усній чи письмовій формі результати роботи. У випадку навчання в іншому ЗВО або професійної діяльності, якщо це не суперечить нормативним документам ОНУ імені І. І. Мечникова, студентам дозволяється дистанційно (після консультації з викладачем) опрацювати увесь пропонований навчальний матеріал. Усі види навчальної роботи студенти повинні виконати до початку сесії. Терміни перескладання визначаються деканатом факультету.

Політика щодо академічної доброчесності:

Визначається Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, затвердженому ректором університету 22 лютого 2018 р.

Політика щодо відвідування та запізень:

Визначається принципами внутрішньої самоорганізації та дисципліни учасників навчального процесу, разом з тим лояльним ставленням до особливостей людської поведінки у критичних ситуаціях.

Мобільні пристрої:

Рекомендується вимкнути звукові сигнали на мобільних пристроях й використовувати їх лише за крайньої потреби, або за навчальної потреби за дозволом викладача.

Поведінка в аудиторії:

Визначається загальноприйнятими нормами поведінки у публічних місцях, зокрема, в навчальних закладах. Відтак учасники освітнього процесу мають не порушувати зазначені норми, у тому числі щодо зовнішнього вигляду, стилю спілкування тощо.